

Gör nåt' på riktigt!

Klimatförändring i Helsingforsregionen
– begränsning och anpassning

Klimatet år 2030

Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla, Kyrkslätt och Kervo med sammanlagt över 60 000 arbetstagare har beslutat att tillsammans börja arbeta för att begränsa klimatförändringen. Avsikten är att minska utsläppen av växthusgaser från produktionen av offentliga tjänster. Samtidigt sparar man energi och pengar i lokalanvändningen.

Vid verksamhetsställena skolar man 200 nya ekostödpersoner, som får information om hur man kan begränsa klimatförändringen. Deras uppgift är att inspirera alla arbetstagare att delta i klimatarbetet och att berätta om åtgärder som var och en kan vidta.

Koldioxidutsläppens storlek blir ett urvalskriterium för de viktigaste anskaffningarna. Eftersom volymen är stor vid offentlig upphandling kommer de nya kraven att styra privata företag att minska koldioxidutsläppen i sina egna produkter och tjänster.

Invånarna i Helsingforsregionen styrs att göra klimatsmarta trafikval och att förebygga uppkomsten av avfall. Regionens avfallshantering utvecklas så att utsläppen från transport och behandling minimeras.

Pålitliga kalkylredskap för att beräkna växthusgasutsläppen tas i bruk i klimatarbetet. Finlands miljöcentral deltar i arbetet.

Helsingforsregionens gemensamma klimatarbete utförs under åren 2009 – 2011 i Julia 2030-projektet. Projektets administration och ledning sköts av SAD (fr.o.m. 1.1.2010 HRM Samkommunen Helsingforsregionens miljötkjänster). År 2007 föddes den miljonte invånaren i huvudstadsregionen, ett flickebarn som fick ge namn åt Julia 2030-projektet. Huvudstadsregionens klimatstrategi 2030 har definierat de bästa sätten att begränsa klimatförändringen. En del av dessa ska förverkligas i Julia 2030-projektet, som finansieras av EU Life+ programmet (LIFE ENV/FIN/000145).

Det är dags att handla nu, för att trygga en god framtida miljö för dagens barn!

ANPASSNING BEHÖVS I ETT FÖRÄNDERLIGT KLIMAT

Klimatet förändras redan. För att snabbt minska uppvärmningen är det av primär betydelse att begränsa klimatförändringen.

Att klimatet blir varmare är dock oundvikligt. Därför är anpassning till klimatförändringen nödvändig vid sidan av åtgärder för att begränsa klimatförändringen. Med anpassning kan man både minimera klimatförändringens negativa effekter och dra nytta av de fördelar som klimatförändringen kan föra med sig.

Förändringar i klimatet påverkar stadsmiljön, byggnaderna och konstruktionerna. Det är nödvändigt att Helsingforsregionen förbereder sig på de förändringar som är att vänta. Bland annat väntas ösregn bli vanligare och därmed ökar risken för översvämningar.

Julia-2030 projektet utvecklar i samarbete med regionens städer tillvägagångssätt och åtgärder för anpassning till förändringarna. Projektet bedömer också klimatförändringens risker och kostnaderna för effekterna och anpassningsåtgärderna.

GEMENSAMMA MILJÖKRAV FÖR ANSKAFFNINGAR

Den offentliga upphandlingen har en stor betydelse för städernas och kommunernas kolavtryck. Gemensamma miljökrav tas fram för upphandlingen och i alla skeden ska målsättningen att minska koldioxidutsläppen beaktas.

En utredning görs över vilka koldioxidutsläppskalkylatorer lämpar sig för upphandling och anbudstävling. Kalkylatorerna och sätt att använda dem utvecklas för de produkter och tjänster som har den största inverkan på klimatförändringen. Minskning av koldioxidutsläppen kommer att vara ett viktigt kriterium för beslut att göra en anskaffning.

De som ansvarar för upphandlingen utbildas i att använda miljökrav och utsläppskalkylatorer i upphandlingsprocessen. Målsättningen är att produktens eller tjänstens koldioxidutsläpp ska beaktas när man begär anbud, jämför dem och fattar beslut om anskaffningarna. Indikatorer utvecklas för att följa upp anskaffningarnas inverkan på valda tjänste- och produktgruppers utsläpp.

Kalkylatorer för koldioxidutsläpp testas i pilotanbudstävlingar under Julia 2030-projektet. Målsättningen är att först minska koldioxidbelastningen med fem procent jämfört med tidigare motsvarande anskaffning och därefter minska utsläppen med två procent per år.

LÄTT ATT SPARA ENERGI

För att beräkna växthusgasutsläppen som förorsakas av lokalanvändning tar man i bruk WWF:s klimatkalkylator, som ska bli lättare att använda. Med den kan man beräkna koldioxidutsläppen från fastighetens elförbrukning, uppvärmning, avfallshantering och från transporter och personalens arbetsresor.

Kalkylatorn testas i pilotfastigheter i Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla och Kyrkslätt. Byråer, skolor, daghem, idrottshallar, kulturlokaler och andra utrymmen i städerna kan bli pilotfastigheter.

Alla fastigheter som deltar ska följa utsläppen från energiförbrukningen, avfall och personalens tjänsteresor från och med år 2009. Fastigheterna kan jämföra sina

utsläpp av växthusgaser med andra fastigheter av samma slag.

Målsättningen är att minska pilotfastigheternas växthusgasutsläpp med 10 procent under tre år.

EKONÄTVERK STÖDER ÖVER GRÄNSERNA

Under Julia 2030-projektet utbildas över 200 nya ekostödpersoner. De får information bl.a. om olika sätt att spara energi, förhindra uppkomsten av avfall och minska utsläppen från trafiken.

Ekostödpersonernas uppgift är att inspirera alla anställda att ändra sina handlingssätt och att delta i att sätta miljömål i sina egna enheter.

I Helsingfors har redan 400 ekostödpersoner utbildats. Julia 2030-projektet ger dem mer information om att begränsa klimatförändringen samt de nya kalkylatorerna som projektet utvecklar för att beräkna koldioxidutsläppen.

Ekostödpersonerna i Helsingforsregionen bildar ett samarbetsnätverk som sprider information om bra handlingsätt över kommungränserna. På så sätt kan man i varje verksamhetsområde utveckla den bästa praxisen för att minska växthusgasutsläppen.

OMFATTANDE KONTROL AV AVFALLSFLÖDEN

För att beräkna mängderna växthusgasutsläpp från avfallshanteringen utvecklas kalkylatorer för att användas av städerna, invånarna, företagen och avfallshanteringens experter. Utsläpp från avfallshanteringen, återvinningen och transporten beaktas i kalkylerna. Förutom koldioxidutsläppen beaktas också metan- och dikväveoxidutsläppen.

Huvudstadsregionens uppföljningssystem för avfallsflödena, Martti, utvidgas att omfatta kalkyl av växthusgasutsläppen. Systemet omfattar information om nästan allt avfall som uppstår i huvudstadsregionen och hur det behandlas. Systemets information utnyttjas i pla-

neringen av avfallshanteringen och i bedömningen av avfallshanteringens miljöeffekter.

Företag och offentliga verksamhetsställen kan följa med och jämföra sina avfallsmängder i avfallsjämförelsetjänst Petra. Också det här systemet skall utvidgas att omfatta beräkningen av växthusgasutsläpp och därefter kan de som använder Petra ta reda på hur mycket utsläpp det egna avfallet ger upphov till. Julia 2030-projektet tar fram en egen kalkylator (Konsta) för invånarna för att beräkna hushållens avfallsmängder och bedöma inverkan på klimatet.

Under projektet utvecklas också en förhandsmodell, Emmi. Den ska omfatta beräkningen av avfallsmängderna och växthusgasutsläppen för olika avfallsbehandlingsalternativ. Förhandsmodellen ska användas för att ta fram kostnadseffektiva och miljövänliga planer för avfallshanteringen i Helsingforsregionen.

Förhandsmodellen Emmi kan användas också för att rikta åtgärderna mest effektivt för att minska uppkomsten av avfall. Målsättningen är att minimera växthusgasutsläppen från avfallshanteringen i Helsingforsregionen.

LÄTTARE TRAFIKVAL

Tre kalkylatorer utvecklas för att beräkna koldioxidutsläppen från trafiken, så att invånarna kan beräkna sina egna utsläpp och få information som de kan grunda sina trafikval på.

Kollektivtrafikens Reseplanerare ska utvidgas med en koldioxidkalkylator. När man med Reseplaneraren väljer resan och färd sättet, uppger kalkylatorn mängden av koldioxidutsläpp som resan ger upphov till.

För specifika typfamiljer tar projektet fram en kalkylator för att beräkna koldioxidutsläppen från familjens resor och utreda möjligheterna att minska utsläppen. Alla kalkylatorerna bygger på information som har tidigare tagits fram i undersökningar om trafikens utsläpp.

I Julia 2030-projektet granskas även valda exempel på områden som är belägna olika nära av kollektivtrafikförbindelser. Områdenas trafikutsläpp undersöks med trafikmodeller och med en metod som VTT har utvecklat för att bedöma trafikens utsläpp.

I slutet av projektet utreds om invånarnas trafikvanor har förändrats mot mer klimatsmarta resor under projektets gång.

LÄTTARE TILL FOTS OCH MED CYKEL

Reseplaneraren för cykling får en chokladkalkylator som räknar mängden av kalorier som förbrukas under en cykeltur eller promenad. Kalorimängden som förbrukas när man förflyttar sig en viss sträcka till fots eller med cykel åskådliggörs genom att beräkna fram motsvarande mängden av choklad.

Målsättningen är att betona att gång och cykling främjar hälsan samtidigt som koldioxidutsläppen minskar. En ökad rörlighet för med sig avsevärda fördelar för folkhälsan.

GÖR DU OCSÅ NÅT' PÅ RIKTIGT!

Julia 2030-projektet utvecklar verktyg för att åskådliggöra växthusgasutsläppen och förfaringssätt för att minska utsläppen. Målsättningen är att verktygen och förfaringssätten ska tas i permanent bruk i Helsingforsregionen. Kalkylatorerna för offentlig upphandling och lokalanvändning står fritt till förfogande också för andra städer och kommuner. Genom energieffektiv offentlig upphandling kan man främja utvecklingen av innovativa produkter och tjänster som bidrar till att minska koldioxidutsläppen.

På webbplatsen kan man följa med hur projektet framskrider och bekanta sig med de resultat som nåtts. En video med berättelsen om Julia kommer att placeras på webbplatsen för att locka alla med att ändra sina egna åtgärder.

Julia 2030 ingår i ett nätverk av klimatprojekt och stadsregioner i EU. Internationella konferenser och evenemang ordnas för att sprida information och utbyta erfarenheter och hitta nya idéer för samarbete. Målsättningen är att visa att lättillgänglig information kan hjälpa människor att förändra sina handlingar på arbetsplatserna och i vardagen.

Genom lokala handlingar överallt i Europa kan vi avsevärt begränsa klimatförändringen och trygga en god miljö för barnen i framtiden!

JULIA 2030-PROJEKTETS PARTNERS

Helsingfors stad
Esbo stad
Vanda stad
Grankulla stad
Kervo stad
Kyrkslätt kommun
Finlands miljöcentral
SAD (fr.o.m. 1.1.2010 HRM och HRT)

www.julia2030.fi

